

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων για την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινοτικές στατιστικές στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία (COM(2007) 46 τελικό)

(2007/C 295/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 286,

τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽¹⁾,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 41,

την αίτηση γνωμοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, την οποία έλαβε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 12 Φεβρουαρίου 2007,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

Αίτηση γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ

1. Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινοτικές στατιστικές στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία (εφεξής: «η πρόταση») απεστάλη από την Επιτροπή στον ΕΕΠΔ προς γνωμοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Λόγω του υποχρεωτικού χαρακτήρα του άρθρου 28 παράγραφος 2 του

κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, ο ΕΕΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση τη ρητή μνεία αυτής της παροχής συμβουλών στο προοίμιο της πρότασης στη γλώσσα που χρησιμοποιεί η Επιτροπή («Μετά τη διαβούλευση με τον Ευρωπαϊό Επόπτη προστασίας δεδομένων») που αποτελεί τον συνεπή και τυποποιημένο τρόπο που ακολουθείται στις γνώμες του ΕΕΠΔ.

2. Στον τομέα των κοινοτικών στατιστικών, είναι η πρώτη φορά που ζητείται άμεσα η παροχή συμβουλών από τον ΕΕΠΔ για πρόταση κανονισμού. Ωστόσο, έχουν υπάρξει αρκετές πράξεις που έχουν εκδοθεί για το γενικό αυτό θέμα πριν από το διορισμό του ΕΕΠΔ. Η συγκεκριμένη αίτηση γνωμοδότησης υποβλήθηκε μετά τις επαφές μεταξύ της γραμματείας του ΕΕΠΔ και των υπηρεσιών της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της Επιτροπής (Eurostat) καθώς και τη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στο κτίριο της Eurostat, στο πλαίσιο της κατάρτισης του ευρετηρίου για το 2007.

Το πλαίσιο της πρότασης

3. Η πρόταση αποσκοπεί στο να δοθεί μια ενοποιημένη και σταθερή βάση για τις συλλογές που ήδη εφαρμόζονται ή για τις οποίες αναπτύσσεται επί του παρόντος μεθοδολογία ή προετοιμάζεται εφαρμογή, μέσω της θέσπισης βασικής νομικής πράξης για τις στατιστικές στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία. Πράγματι, είναι σαφές στον ΕΕΠΔ ότι η παρούσα πρόταση αναφέρεται στις ισχύουσες πρακτικές και ανταποκρίνεται στην ανάγκη εξεύρεσης νομικού πλαισίου για τις πρακτικές αυτές. Οι τομείς που καλύπτονται από την πρόταση αφορούν τις διεξαγόμενες δραστηριότητες και εξελίξεις που πραγματοποιούνται από κοινού με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των αρμόδιων ομάδων της Eurostat ή, όσον αφορά τον τομέα της δημόσιας υγείας, στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης για τις στατιστικές για τη δημόσια υγεία.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

4. Όπως αναφέρεται στην πρόταση, ο κανονισμός αποσκοπεί στη θέσπιση του πλαισίου για το σύνολο των τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων στον τομέα των στατιστικών για τη δημόσια υγεία και για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία που πραγματοποιούνται από το ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα (π.χ., την Eurostat), τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες και όλες τις άλλες εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την παροχή επίσημων στατιστικών στοιχείων στους εν λόγω τομείς. Εξυπακούεται ότι η πρόταση δεν αποσκοπεί στην ανάπτυξη πολιτικής για τους δύο αυτούς τομείς που διεξάγεται αντίστοιχα βάσει των άρθρων 152 και 137 της συνθήκης. Ο προτεινόμενος κανονισμός καθορίζει τις γενικές αρχές και περιγράφει το κύριο περιεχόμενο συναφούς συλλογής στοιχείων στα Παραρτήματα Ι έως V για τους συγκεκριμένους πέντε τομείς, δηλαδή τις στατιστικές για την κατάσταση της υγείας και τους καθοριστικούς παράγοντες για την υγεία, την ιατρική περιθαλψή, τις αιτίες θανάτου, τα εργατικά ατυχήματα καθώς και τις επαγγελματικές ασθένειες και τα λοιπά προβλήματα υγείας και ασθένειες που συνδέονται με την εργασία.
5. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι, με διάφορες πρωτοβουλίες (κανονισμός του Συμβουλίου, απόφαση, ανακοίνωση της Επιτροπής, σχέδιο δράσης) ⁽¹⁾ ζητείται να θεσπιστεί ειδική νομοθεσία στον τομέα των στατιστικών προκειμένου να βελτιωθούν η ποιότητα, η συγκρισιμότητα και η πρόσβαση σε στοιχεία για την κατάσταση υγείας μέσω του κοινοτικού στατιστικού προγράμματος. Επιπλέον, εξ όσων γνωρίζει ο ΕΕΠΔ, έχει εφαρμοστεί πρόσφατα μια κοινή συλλογή στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα συστήματα λογαριασμών υγείας από κοινού με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και τα Ηνωμένα Έθνη [μέσω της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (ΠΟΥ)].
6. Η ανάγκη για νομική βάση προέκυψε επειδή έως σήμερα οι συλλογές στατιστικών στοιχείων πραγματοποιούνταν με βάση «άγραφων συμφωνιών» με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των πενταετών κοινοτικών στατιστικών προγραμμάτων (2003-2007) και των ετήσιων συνιστώσών τους. Στην απόφαση αριθ. 1786/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για τη θέσπιση προγράμματος κοινοτικής δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας (2003-2008) ⁽²⁾, αναφέρεται ότι το στατιστικό μέρος του συστήματος πληροφόρησης αναπτύσσεται, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, με τη χρησιμοποίηση σε περίπτωση ανάγκης του κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, προκειμένου να προωθείται η συνεργία και να αποφεύγεται η αλληλοεπικάλυψη. Ειδικότερα, στον τομέα των στατιστικών για τη δημόσια υγεία, η ανάπτυξη και οι εφαρμογές στα τρία σκέλη (αιτίες θανάτων, έρευνες με συνέντευξη για την ιατρική περιθαλψή και την υγεία, αναπηρία και νοσηρότητα) κατευθύνονται και οργανώνονται σύμφωνα με μια δομή εταιρικής σχέσης μεταξύ της Eurostat και πρωτοπόρων χωρών και κρατών μελών. Στην πρόταση αποδίδεται επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο γεγονός ότι απαιτείται σύστημα στατιστικής ενημέρωσης υψηλού επιπέδου για την εκτίμηση των επιτευγμάτων των πολιτικών και για την ανάπτυξη και παρακολούθηση των περαιτέρω ενεργειών τόσο στον τομέα της δημόσιας υγείας όσο και στον τομέα της υγείας και ασφάλειας στην εργασία. Με την εν λόγω πρόταση, θα επιτραπεί επίσης στα κράτη μέλη να επωφεληθούν ενός καλύτερου χρονικού σχεδιασμού και σαφέστερων απαιτήσεων για τα απαιτούμενα πρότυπα στοιχείων.
7. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η Επιτροπή προέβη σε αξιολόγηση αντικτύπου, προτείνοντας διάφορες εναλλακτικές λύσεις όσον αφορά την εκπόνηση στατιστικών στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία, εκ των οποίων η παρούσα πρόταση κανονισμού αποτελεί μία από τις εναλλακτικές αυτές λύσεις ⁽³⁾. Ο ΕΕΠΔ συμφωνεί επίσης ότι ένας κανονισμός είναι το καταλληλότερο νομικό μέσο για τις στατιστικές ενέργειες που απαιτούν λεπτομερή και ομοιόμορφη εφαρμογή σε ολόκληρη την Κοινότητα.
8. Στο άρθρο 285 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ορίζεται η νομική βάση των στατιστικών δραστηριοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το άρθρο αυτό καθορίζει τις προϋποθέσεις που αφορούν την παραγωγή των κοινοτικών στατιστικών και, όπως τονίζεται στη παράγραφο 2, απαιτεί τη συμμόρφωση με τα πρότυπα «αμεροληψίας, αξιοπιστίας, αντικειμενικότητας, επιστημονικής ανεξαρτησίας, σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας και στατιστικού απορρήτου». Το παρόν άρθρο συνεπάγεται ότι τα μέτρα για την εκπόνηση στατιστικών είναι αποκλειστικά κοινοτική αρμοδιότητα.
9. Η παραγωγή κοινοτικών στατιστικών διέπεται από τους κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1997 ⁽⁴⁾ σχετικά με κοινοτικές στατιστικές όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾. Εξάλλου, το στατιστικό απόρρητο εξασφαλίζεται μέσω του κανονισμού (Ευρατόμ, ΕΟΚ) αριθ. 1588/90 του Συμβουλίου της 11ης Ιουνίου 1990 σχετικά με τη διαβίβαση στη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πληροφοριών που καλύπτονται από το στατιστικό απόρρητο ⁽⁶⁾ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 831/2002 της Επιτροπής, της 17ης Μαΐου 2002, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές, όσον αφορά την πρόσβαση σε εμπιστευτικά δεδομένα για επιστημονικούς σκοπούς ⁽⁷⁾. Επιπλέον, η πρόταση αναφέρεται επίσης στην απόφαση 97/281/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 1997, σχετικά με το ρόλο της Eurostat όσον αφορά την παραγωγή κοινοτικών στατιστικών ⁽⁸⁾.
10. Τέλος, ο ΕΕΠΔ γνωρίζει επίσης ότι το φθινόπωρο του 2007 σύμφωνα με τον προγραμματισμό της ημερήσιας διάταξης της Επιτροπής, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις ευρωπαϊκές στατιστικές ⁽⁹⁾. Ο κανονισμός αυτός θα έχει αντίκτυπο στην προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των στατιστικών. Ο κανονισμός αυτός θα αναπτύξει και θα εναρμονίσει το γενικό νομικό πλαίσιο ενώ δεν μπορεί να αγνοείται ο αντίκτυπος του κανονισμού αυτού στην τρέχουσα ανάλυση. Ο ΕΕΠΔ θα παρακολουθήσει τις εξελίξεις σχετικά με το κείμενο αυτό και θα εκφέρει γνωμοδότηση στο πλαίσιο του συμβουλευτικού του ρόλου, βασισμένη στο ευεργετήριό του.

⁽³⁾ Μια δεύτερη εναλλακτική λύση είναι να συνεχιστεί η ανάπτυξη στατιστικών στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία με τη χρησιμοποίηση «συμφωνιών κυρίων» με τα κράτη μέλη και μια τρίτη και τελευταία εναλλακτική λύση είναι η κατάρτιση και έγκριση διάφορων προτάσεων κανονισμών (ΕΚ) σχετικά είτε με τις στατιστικές για τη δημόσια υγεία και την υγεία και ασφάλεια στην εργασία ξεχωριστά είτε για κάθε τομέα με τα αντίστοιχα στατιστικά εργαλεία ξεχωριστά

⁽⁴⁾ ΕΕ L 52 της 22.2.1997, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 284 της 31.10.2003, σ. 1.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 151 της 15.6.1990, σ. 1.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 133 της 18.5.2002, σ. 7.

⁽⁸⁾ ΕΕ L 112 της 29.4.1997, σ. 56.

⁽⁹⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ευρωπαϊκές — Στατιστικές 2007/ESTAT/023.

⁽¹⁾ Όπως διευκρινίζεται στο αιτιολογικό της πρότασης.

⁽²⁾ ΕΕ L 271 της 9.10.2002, σ. 1.

11. Επιπλέον, μετά τη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στο κτίριο της Eurostat, ο ΕΕΠΔ και η Eurostat θα προβούν από κοινού σε επανεξέταση των επεξεργασιών που πραγματοποιούνται στην Eurostat κατά τη διεκπεραίωση ατομικών αρχείων για στατιστικούς λόγους. Η επανεξέταση αυτή θα διεξαχθεί παράλληλα με την παρέμβαση του ΕΕΠΔ όσον αφορά την πρόταση κανονισμού σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές.

Το σχετικό νομικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων

12. Στις αιτιολογικές παραγράφους 11 και 12 της πρότασης αναφέρεται ότι ο παρών κανονισμός (πρόταση) εξασφαλίζει πλήρη σεβασμό του δικαιώματος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι η οδηγία 95/46/EK και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 εφαρμόζονται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.

13. Η οδηγία 95/46/EK (εφεξής «η οδηγία») και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 [εφεξής «κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001»] θεωρούν τα προσωπικά δεδομένα για την υγεία ως ειδική κατηγορία δεδομένων των οποίων η επεξεργασία θα πρέπει, κατ' αρχήν, να απαγορεύεται. Ωστόσο, επιτρέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την υγεία για λόγους σημαντικού δημόσιου συμφέροντος εφόσον παρέχονται κατάλληλες διασφαλίσεις. Σύμφωνα με την πρόταση, «οι στατιστικές απαιτήσεις τις οποίες δημιουργεί η κοινοτική δράση στον τομέα της δημόσιας υγείας, οι εθνικές στρατηγικές για την ανάπτυξη υψηλής ποιότητας, προσβάσιμης και βιώσιμης ιατρικής περίθαλψης καθώς και η κοινοτική στρατηγική για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία όπως και οι απαιτήσεις που προκύπτουν σε συνδυασμό με διαρθρωτικούς δείκτες, δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης και δείκτες υγείας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και άλλα σύνολα δεικτών που είναι αναγκαία για την ανάπτυξη με σκοπό την παρακολούθηση των κρατικών και εθνικών πολιτικών ενεργειών και στρατηγικών στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία»⁽¹⁾, συνιστούν σημαντικό δημόσιο συμφέρον. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να παρέχονται συγκεκριμένες και κατάλληλες διασφαλίσεις ώστε να προστατεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και η ιδιωτική ζωή των προσώπων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 322/97 και ο κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΟΚ) αριθ. 1558/90 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουνίου 1990, παρέχει τις απαραίτητες διασφαλίσεις για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της παραγωγής κοινοτικών στατιστικών στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία.

Προστασία των δεδομένων και στατιστικό απόρρητο

14. Στην πρόταση υπογραμμίζεται η σημασία του στατιστικού απόρρητου των δεδομένων που λαμβάνονται από την Eurostat. Η έννοια των εμπιστευτικών δεδομένων πρέπει να αναλυθεί με βάση τον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως καθορίζεται στην οδηγία 95/46/EK.

(1) Αιτιολογική παράγραφος 12 της πρότασης.

15. Στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 95/46/EK, ο ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει ως εξής: «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί («το υποκείμενο των δεδομένων»). Η ταυτότητα ενός προσώπου θεωρείται εξακριβωσιμη όταν μπορεί να προσδιοριστεί με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από φυσική, βιολογική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική άποψη». Επιπλέον, στην αιτιολογική παράγραφο 26 της οδηγίας αναφέρονται τα εξής: «ότι, για να διαπιστωθεί αν η ταυτότητα ενός προσώπου μπορεί να εξακριβωθεί, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των μέσων που μπορούν ευλόγως να χρησιμοποιηθούν, είτε από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας, είτε από τρίτο, για να εξακριβωθεί η ταυτότητα του εν λόγω προσώπου». Η ομάδα του άρθρου 29 πρόσφατα εξέδωσε γνωμοδότηση⁽²⁾ για την έννοια των «εμπιστευτικών δεδομένων», αναλύοντας τις τέσσερις βασικές συνιστώσες («κάθε πληροφορία», «που αναφέρεται», «η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί», «φυσικό πρόσωπο»).

16. Το στατιστικό απόρρητο ορίζεται στο άρθρο 13 ή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 322/97 ως εξής: «Τα δεδομένα που χρησιμοποιούν οι εθνικές αρχές και η κοινοτική αρχή για την παραγωγή κοινοτικών στατιστικών θεωρούνται εμπιστευτικά εφόσον επιτρέπουν την άμεση ή έμμεση αναγνώριση στατιστικών μονάδων και συνεπώς αποκαλύπτουν ατομικά στοιχεία. Για να καθοριστεί αν μια στατιστική μονάδα⁽³⁾ είναι ή όχι αναγνωρίσιμη, συνεκτιμώνται όλα τα μέσα τα οποία μπορεί εύλογα να χρησιμοποιήσουν τρίτοι για να αναγνωρίσουν τη συγκεκριμένη μονάδα. Κατά παρέκκλιση, δεν θεωρούνται εμπιστευτικά τα δεδομένα τα οποία έχουν ληφθεί από πηγές προσιτές στο κοινό, οι οποίες παραμένουν στη διάθεση του κοινού στο πλαίσιο των εθνικών αρχών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία». Η έννοια του εύλογου εφαρμόζεται στην προστασία του απόρρητου. Με το ανωτέρω αναγνωρίζεται το γεγονός ότι, μολονότι πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα που θα εμποδίσουν τη δημοσιοποίηση, η απόλυτη προστασία των δεδομένων θα καθιστούσε αδύνατη την παραγωγή ιουσιδήποτε αποτελέσματος.

17. Οι δύο ορισμοί παρουσιάζουν ομοιότητες στη διατύπωσή τους λόγω του ότι χρησιμοποιούν παρόμοιο λεξιλόγιο. Κατά τον ΕΕΠΔ, είναι προφανές ότι το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 συντάχθηκε έχοντας κατά νου την οδηγία 95/46/EK. Ωστόσο, είναι επίσης σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι οι (σχεδόν) όμοιοι ορισμοί αφορούν δύο διαφορετικές έννοιες και καλύπτουν δύο διαφορετικούς όρους που δεν θα πρέπει να παρανοούνται, ο όρος του «απόρρητου» από τη μία πλευρά και τα «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» από την άλλη. Για παράδειγμα, ο ορισμός του απόρρητου αφορά επίσης μη φυσικά πρόσωπα, ενώ η έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αφορά αποκλειστικά φυσικά πρόσωπα. Επίσης, ο ορισμός του απόρρητου, αντιθέτως με την έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αποκλείει δεδομένα από πηγές

(2) Ομάδα του άρθρου 29, γνωμοδότηση 4/2007 για την έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, υιοθετήθηκε στις 20 Ιουνίου 2007 και είναι διαθέσιμη στο δικτυακό τόπο της ομάδας.

(3) Η στατιστική μονάδα ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1588/90 ως η βασική μονάδα στην οποία αναφέρονται τα στατιστικά στοιχεία που διαβιβάζονται στη ΣΥΕΚ (ήτοι στην Eurostat).

που είναι διαθέσιμες στο κοινό και παραμένουν διαθέσιμες στο κοινό. Ως εκ τούτου, ορισμένα δεδομένα που μπορεί να μην θεωρούνται πλέον εμπιστευτικά, από πλευράς στατιστικής θα μπορούσαν να θεωρούνται ακόμη δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από πλευράς προστασίας των δεδομένων.

18. Η ίδια ανάλυση ισχύει για την έννοια της ανωνυμίας. Μολονότι από απόψεως προστασίας των δεδομένων, η έννοια της ανωνυμίας καλύπτει δεδομένα που δεν μπορούν πλέον να εξακριβωθούν (βλ. αιτιολογική παράγραφο 26 της οδηγίας), από στατιστικής απόψεως, τα ανώνυμα δεδομένα αποτελούν δεδομένα για τα οποία δεν είναι δυνατή η άμεση αναγνώριση. Αυτός ο ορισμός υπονοεί ότι, με την έμμεση αναγνώριση δεδομένων τα δεδομένα αυτά χαρακτηρίζονται ακόμη ως ανώνυμα από στατιστικής απόψεως.
19. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ γνωρίζει ότι τα στατιστικά δεδομένα που θα υποβάλλονται σε επεξεργασία θα είναι κυρίως δεδομένα που δεν μπορούν να προσδιοριστούν με έμμεσο τρόπο. Ως εκ τούτου, οι κατευθυντήριες γραμμές και η μεθοδολογία που αναπτύσσεται από την Eurostat όσον αφορά την προστασία των εμπιστευτικών δεδομένων θα πρέπει να αναφέρουν ρητά την επεξεργασία από απόψεως προστασίας των δεδομένων. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ είναι της γνώμοδοτης ότι, για να αποφευχθούν οι παρανοήσεις κατά τη χρησιμοποίηση των εννοιών αυτών, το γενικό και νομικό πλαίσιο εντός του οποίου χρησιμοποιούνται οι έννοιες αυτές θα πρέπει πάντα να καθορίζεται σαφώς και με ακρίβεια.
20. Αυτό είναι επίσης σημαντικό υπό την έννοια ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο καθιστά δυνατή την πρόσβαση σε ανωνυμοποιημένα μικροδεδομένα που είναι διαθέσιμα στην Eurostat μόνο για επιστημονικούς λόγους. Η δημοσιοποίηση σειρών ανωνυμοποιημένων δεδομένων σε ερευνητές διέπεται από τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 831/2002 ⁽¹⁾ και (ΕΚ) αριθ. 1104/2006 ⁽²⁾. Σύμφωνα με το κείμενο αυτό, πρόσβαση σε εμπιστευτικά δεδομένα εννοείται είτε η πρόσβαση εντός των εγκαταστάσεων της κοινοτικής αρχής, είτε η δημοσιοποίηση ανωνυμοποιημένων μικροδεδομένων. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω ανωνυμοποιημένα δεδομένα, όπως νοούνται από στατιστικής απόψεως, πιθανόν να επιτρέπουν ακόμη την έμμεση αναγνώριση των στατιστικών μονάδων. Στην περίπτωση αυτή, οποιαδήποτε διαβίβαση δεδομένων σχετικά με δυνάμενα να προσδιοριστούν πρόσωπα για επιστημονικούς λόγους θα συνιστούσε διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και θα πρέπει, ως εκ τούτου, να συμμορφώνεται προς τα σχετικά άρθρα της οδηγίας 95/46/ΕΚ περί διαβίβασης δεδομένων.

Διαβίβαση, διάδοση και δημοσίευση στατιστικών δεδομένων

21. Από απόψεως προστασίας των δεδομένων, το άρθρο 6 αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της πρότασης. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι τα κράτη μέλη διαβιβάζουν τα μικροστοιχεία ή ανάλογα με τον τομέα και το εκάστοτε θέμα, τα συγκεντρωτικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των εμπιστευτικών στοιχείων, όπως ορίζεται με το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 και τα μεταδεδομένα, που απαιτούνται από τον παρόντα κανο-

νισμό και τα μέτρα για την εφαρμογή τους, στην Επιτροπή (Eurostat) σύμφωνα με τις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις σχετικά με τη διαβίβαση στοιχείων που υπόκεινται στη στατιστική εμπιστευτικότητα.

22. Ως εκ τούτου, η πρόταση αφορά τη διαβίβαση συγκεκριμένων κατηγοριών δεδομένων που συνδέονται με την υγεία από τα κράτη μέλη στην Eurostat. Πρόκειται για τρεις κατηγορίες δεδομένων: μικροδεδομένα, συγκεντρωτικά δεδομένα και μεταδεδομένα. Από στατιστικής απόψεως, τα μικροδεδομένα αποτελούνται από ατομικά στατιστικά αρχεία που αφορούν μεμονωμένες στατιστικές μονάδες. Στο εγχειρίδιο για την «προστασία των εμπιστευτικών δεδομένων της Eurostat» ⁽³⁾ αναφέρεται ότι αυξανόμενος αριθμός των μονάδων της Eurostat εργάζεται με μικροδεδομένα που διαιρούνται σε δύο υποκατηγορίες:

α) μικροδεδομένα που μπορούν να εξακριβωθούν άμεσα: πρόκειται για ατομικά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνουν το όνομα ή/και τη διεύθυνση, ή/και ορισμένα άλλα γνωστά ή διαθέσιμα αναγνωριστικά στοιχεία — όπως ο ατομικός αριθμός αναγνώρισης, που επιτρέπει στο αρχείο μικροδεδομένων να συνδέεται με το πρόσωπο. Τα άμεσα αναγνωριστικά στοιχεία συνήθως διαγράφονται από μικροδεδομένα που διαβιβάζονται στην Eurostat από εθνικές στατιστικές αρχές·

β) μικροδεδομένα που μπορούν να εξακριβωθούν έμμεσα: πρόκειται για τα ατομικά δεδομένα που δεν περιλαμβάνουν άμεσα αναγνωριστικές πληροφορίες αλλά περιλαμβάνουν αρκετές πληροφορίες που επιτρέπουν να αναγνωριστεί (με εύλογη βεβαιότητα) η στατιστική μονάδα, με την καταβολή εύλογου χρόνου, χρημάτων και προσπάθειών.

Ο ΕΕΠΔ πιστεύει ότι τα μικροδεδομένα είναι τα δεδομένα εκείνα που μάλλον περιέχουν προσωπικά δεδομένα.

23. Πράγματι, τα μεταδεδομένα και τα συγκεντρωτικά δεδομένα προσφέρουν συνήθως λιγότερες δυνατότητες αναγνώρισης μιας στατιστικής μονάδας. Τα μεταδεδομένα περιγράφουν περισσότερο τη συνάρτηση εντός της οποίας τα δεδομένα συγκεντρώνονται και χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση στατιστικών εργασιών, τα δε συγκεντρωτικά δεδομένα αφορούν συνήθως ευρείες τάξεις, ομάδες ή κατηγορίες, ώστε να μην είναι δυνατόν να γίνει διάκριση των χαρακτηριστικών των ατόμων εντός των εν λόγω τάξεων, ομάδων ή κατηγοριών. Συνήθως, δεν πρόκειται για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ανάλογα με τον σχετικό τομέα και θέμα.

24. Όσον αφορά τα μικροδεδομένα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, στο άρθρο 1 περιγράφεται το αντικείμενο της πρότασης. Το άρθρο προβλέπει ότι οι στατιστικές πρέπει να παρέχονται «με τη μορφή ενός ελάχιστου συνόλου στοιχείων», αναπτύσσεται δε περαιτέρω στα πέντε Παραρτήματα της πρότασης (όπως υπογραμμίζεται στο άρθρο 2 της πρότασης). Τα Παραρτήματα αυτά καλύπτουν τους διαφορετικούς τομείς για τους οποίους η Eurostat σκοπεύει να ζητήσει από τα κράτη μέλη να παρέχουν στατιστικές και να δημιουργήσουν το

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 831/2002 της Επιτροπής, της 17ης Μαΐου 2002, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές, όσον αφορά την πρόσβαση σε εμπιστευτικά δεδομένα για επιστημονικούς σκοπούς.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1104/2006 της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 2006, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 831/2002 για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές, όσον αφορά την πρόσβαση σε εμπιστευτικά δεδομένα για επιστημονικούς σκοπούς.

⁽³⁾ Εγχειρίδιο για την προστασία των εμπιστευτικών δεδομένων της Eurostat, Δεκέμβριος 2004.

ελάχιστο σύνολο στοιχείων που απαιτούνται για την ανάληψη κοινοτικής δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας. Από την ανάλυση των Παραρτημάτων από τον ΕΕΠΔ συνάγεται το συμπέρασμα ότι είναι πιθανόν, για ορισμένα στοιχεία από το ελάχιστο απαιτούμενο σύνολο στοιχείων να απαιτείται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων αυτών που εισάγονται στην Eurostat και παρέχονται από τα κράτη μέλη, είναι επίσης σημαντικό να αξιολογηθεί η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Κατά την από κοινού επανεξέταση που θα διεξάγουν ο ΕΕΠΔ και η Eurostat, θα πραγματοποιηθεί διεξοδική ανάλυση του ελάχιστου συνόλου στοιχείων που απαιτείται για κάθε επεξεργασία καθώς και ανάλυση των επεξεργασιών που λαμβάνουν χώρα στην Eurostat, προκειμένου να καθοριστεί κατά πόσον πρέπει να γίνονται κοινοποιήσεις για προκαταρκτικό έλεγχο (βλέπε κατωτέρω σημεία 27 και 28). Με την επανεξέταση αυτή, θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί ότι παρέχονται κατάλληλες διασφαλίσεις ως προς τη χρησιμοποίηση των δεδομένων.

25. Όσον αφορά τη διαβίβαση δεδομένων, ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να τονίσει ότι οποιαδήποτε διαβίβαση δεδομένων από την Eurostat εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να συμμορφώνεται προς τα σχετικά άρθρα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 για τη διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες (άρθρο 9). Πράγματι, στην αιτιολογική παράγραφο 8 της πρότασης υπογραμμίζεται η συνεργασία της Eurostat με τα Ηνωμένα Έθνη [μέσω της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (ΠΟΥ) και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ)], καθώς και του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Τονίζεται επίσης ότι πρόσφατα εφαρμόστηκε μια κοινή συλλογή στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα συστήματα λογαριασμών υγείας από κοινού με τον ΟΟΣΑ και την ΠΟΥ. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την προστασία αυτή, όταν λαμβάνει τη μορφή συνεργασίας για μεθόδους εργασίας και μεθοδολογίας σε ορισμένους τομείς, υπογραμμίζει όμως ότι, αν προβλέπεται διαβίβαση στατιστικών δεδομένων που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η διαβίβαση αυτή θα πρέπει να συμμορφώνεται προς τους όρους που επιβάλλει ο κανονισμός.

26. Όσον αφορά τις περιόδους διατήρησης των δεδομένων για στατιστικούς λόγους, οι πρώτες συλλογές δεδομένων σχετικά με καθοριστικούς παράγοντες υγείας από την Eurostat έλαβαν χώρα πριν από τουλάχιστον 10 χρόνια. Το άρθρο 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 ορίζει ότι «τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να διατηρούνται υπό μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή υφίστανται περαιτέρω επεξεργασία. Το όργανο ή ο οργανισμός της Κοινότητας προβλέπει, για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που πρέπει να αποθηκευθούν πέραν της περιόδου αυτής, για σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς, είτε να διατηρούνται μόνον υπό μορφήν η οποία τα καθιστά ανώνυμα, είτε, εάν αυτό είναι αδύνατο, να αποθηκεύονται μόνον υπό τον όρο ότι η ταυτότητα του υποκειμένου τους τελεί υπό κρυπτογραφική μορφή. Τα δεδομένα δεν πρέπει πάντως να χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς εκτός από σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς». Ο ΕΕΠΔ κατανοεί το συμφέρον και την ανάγκη να διατηρούνται οι στατιστικές πληροφορίες διαχρονικά, δεδομένου ότι οι στατιστικές μεθοδολογίες εξελίσσονται και μπορεί να διεξάγεται έρευνα βασισμένη σε μεγαλύτερες

χρονικές περιόδους. Στην πρόταση δεν τίθεται γενικός περιορισμός όσον αφορά την περίοδο διατήρησης των δεδομένων από την Eurostat. Ο ΕΕΠΔ πιστεύει εν γένει ότι τα πρότυπα περί εμπιστευτικότητας των δεδομένων που εφαρμόζει η Eurostat για την προστασία των εμπιστευτικών δεδομένων είναι υψηλά και ότι εξασφαλίζεται η προστασία των μικροδεδομένων. Ωστόσο, το ανωτέρω ισχύει με την επιφύλαξη κάθε ανάλυσης του πραγματοποιείται μέσω προκαταρκτικού ελέγχου, κατά τον οποίον ο ΕΕΠΔ εντοπίζει ανεπάρκειες. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο κατά περίπτωση.

Προκαταρκτικός έλεγχος

27. Όπως υπογραμμίστηκε ήδη, στην πρόταση αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη συλλέγουν στοιχεία που αφορούν τη δημόσια υγεία και την υγεία και ασφάλεια στην εργασία. Άρα, οι πηγές είναι εθνικές. Επομένως, στο πλαίσιο της πρότασης, οι αρμόδιες εθνικές αρχές επεξεργάζονται συνήθως τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατά συνέπεια εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εθνικών νομοθεσιών που εφαρμόζουν την οδηγία 95/46/ΕΚ. Ωστόσο, η Eurostat θα επεξεργάζεται περαιτέρω τα δεδομένα αυτά. Στην περίπτωση αυτήν, η εν λόγω επεξεργασία θα υπόκειται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Ως εκ τούτου, το ισχύον νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων προβλέπει εναρμονισμένο επίπεδο προστασίας σε όλη την ΕΕ.
28. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να ληφθεί υπόψη το άρθρο 27 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, το οποίο υποβάλλει σε προκαταρκτικό έλεγχο από τον ΕΕΠΔ τις επεξεργασίες που ενδέχεται να παρουσιάζουν ιδιαίτερους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των υποκειμένων των δεδομένων λόγω της φύσης, της εμβέλειας ή των σκοπών τους. Στο άρθρο 27 παράγραφος 2 του κανονισμού περιλαμβάνεται κατάλογος των επεξεργασιών που ενδέχεται να παρουσιάζουν τέτοιους κινδύνους, μεταξύ των οποίων οι επεξεργασίες δεδομένων σχετικά με την υγεία [άρθρο 27 παράγραφος 2, στοιχείο α)]. Επειδή τα μικροδεδομένα μπορεί να είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η επεξεργασία τους υπόκειται σε προκαταρκτικό έλεγχο από τον ΕΕΠΔ. Σε περίπτωση που η επεξεργασία αυτή είχε ήδη αρχίσει στο παρελθόν, ένας τέτοιος προκαταρκτικός έλεγχος μπορεί επίσης να διεξαχθεί εκ των υστέρων.

Συμπέρασμα

Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την πρόταση κανονισμού σχετικά με κοινοτικές στατιστικές στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία. Ο κανονισμός αυτός παρέχει μια σταθερή βάση στις υφιστάμενες πρακτικές συλλογής και αξιολόγησης των κοινοτικών στατιστικών δεδομένων. Τελικά, θα οδηγήσει στην παραγωγή χρήσιμων στατιστικών στοιχείων του τομέα.

Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να τονίσει τα ακόλουθα σημεία:

- οι κατευθυντήριες γραμμές και η μεθοδολογία που αναπτύσσονται βάσει του κανονισμού θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και να εξετάζουν ειδικά, σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαίο, τις διαφορές μεταξύ προστασίας των δεδομένων και στατιστικού απορρήτου καθώς και τις έννοιες που είναι ειδικές για κάθε τομέα,
- αν προβλέπεται διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες, η διαβίβαση αυτή θα πρέπει να συμμορφώνεται με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001,

- οι περίοδοι διατήρησης των στατιστικών δεδομένων βασίζονται σε πολύ υψηλά πρότυπα περί εμπιστευτικότητας. Τα πρότυπα αυτά δεν θίγουν την ανάλυση που πρέπει να πραγματοποιείται κατά περίπτωση,
- θα πρέπει να πραγματοποιηθεί από κοινού επανεξέταση των διαδικασιών που εφαρμόζει η Eurostat κατά τη διεκπεραίωση ατομικών αρχείων για στατιστικούς λόγους, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην ανάγκη διεξαγωγής προκαταρκτικού ελέγχου. Η από κοινού επανεξέταση αυτή θα πρέπει να οδηγεί στην ανάλυση του ελάχιστου συνόλου στοιχείων που απαιτείται για

κάθε επεξεργασία και σε ανάλυση των επεξεργασιών που πραγματοποιούνται στην Eurostat.

Βρυξέλλες 5 Σεπτεμβρίου 2007.

Peter HUSTINX

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων
